

“РЖАВЫЕ ЛОПАТЫ”

Ми, “западенці” з України, в Москві особливо полюбляли відвідувати спортивні змагання за участю українських команд.

Найвищою популярністю в нас користувалися футбольні матчі. Ми намагалися відвідувати матчі не тільки “своїх” команд – дніпропетровського “Дніпра”, київського “Динамо”, львівських “Карпат” – а й взагалі всіх українських.

Найбільше не щастило в Москві львівським “Карпатам”, особливо якщо зустрічі з московськими “Спартаком”, “Торпедо”, ЦСКА, “Динамо” припадали на ранню весну і пізню осінь. Річ була не в тім, що навесні “Карпати” ще не набували форми, а восени вже втрачали її. Ні, річ була в тім, що московські команди приймали в той час суперників не на футбольних полях, а в приміщеннях спортивних манежів, на штучних газонах. Приймали, як ми говорили, “на дошках”. І якщо європейський гранд “Динамо-Київ” пристосовувався до умов гри в позафутбольному просторі, то “Карпатам” це не вдавалося, і вони програвали в Москві всі виїзні матчі. А ми, аспіранти з України, вперто відвідували ті матчі – з надією побачити перемогу своєї команди.

Навесні 1982 року я, повертаючись до “общаги”, побачив афішу, яка сповіщала, що в неділю в манежі ЦСКА відбудеться матч між місцевим “Спартаком” і командою зі Львова.

Щось мені підказувало, що цього разу “Карпати” не просто виступять гідно, а ще й переможуть. Ввечері я обійшов кімнати “западенців” і, як львів’янин, запросив – виявилось, собі на лихо – усіх товаришів на недільний матч.

У неділю ми прийшли в манеж заздалегідь, порозсідалися по своїх місцях, які були не надто високо над полем, тому ми бачили гравців “Карпат” зблизька, могли навіть кинути підбадьорливо:

“Ну що, Миколо! Обіграємо сьогодні “Спартачів?””, на що хлопці усміхалися і показували великий палець: все буде ОК!

Простір для матчу нагадував радше циркову арену, а не футбольне поле. Це був прямокутний майданчик, з однієї довшої сторони якого були прозорі вітражі, з трьох інших він був відгороджений сіткою з великими ґратками, як це буває, коли на манежі виступають хижакі. Площина майданчика була значно меншою, ніж мінімально припустиме футбольне поле. Висота споруди – набагато менша за рекомендовані норми 25 м.

“Спартачі” всі поголовно були вбрані, окрім форми, у спортивні штани, а львів’яни – ні. Це означало, що на цей матч “Карпати” вилучили зі свого ігрового арсеналу “підкати”. Бо якщо їх робити без спеціального спортивного вбрання, то можна обпекти ноги, а будь-яке падіння на такому вбогому газоні могло призвести до травм.

Команди розпочали гру завзято, і до перерви “Карпати” навіть переважали місцевих за голевими моментами. Львів’яни їх створили три, а москвичі – один. У залі було понад 5000 вболівальників, усі вони сиділи на одній довгій трибуні. Ясна річ, що московських вболівальників було набагато більше, і вони своїм скандуванням: “Спартак” – чемпіон! “Спартак” – чемпіон!” перекикували наше “Карпати” – гол! “Карпати” – гол! “Карпати” – гол! гол! гол!” До того ж, спартаківські вболівальники поводитися агресивно, чіплялися до маленької команди львівських вболівальників. Це була одна з вад так званого “спартаківського духу”: якщо футболісти “Спартак” на правду завжди чесно боролися від початку до кінця, то їхні вболівальники на трибунах були “героями” тільки тоді, коли кількісно значно переважали опонентів. Ми, добре вивчивши місцевий “фольклор”, і особливо довколафутбольний, розуміли: москвичі шукають приводу розпочати бійку.

Після перерви у грі “Карпат” щось зламалося. Команда пропустила три “сухі” голи. Мої колеги робили все, щоб я почувався гідно. Расул, наприклад, видав: “Ничего, Выктор! Ничего, что твои земляки сегодня проигрывают! Зато как хорошо они бегают! Настоящие джигиты!”

На жаль, від цих слів мені стало ще сумніше. Гіркоту поразки підсилили вболівальники “Спартачів”. Вони підтягнулися до місця, де зібралось ядро вболівальників “Карпат” і, зрозумівши, що бійки не буде, бо їх уже очікували посилені наряди міліції (яка в ті

часи без шоломів, щитів, сльозогінного газу і водометів, з самими кийками діяла значно ефективніше, аніж наша сучасна), почали дружно скандувати: “Что за ржавые лопаты? Это львовские “Карпаты”!”

То було навіть гірше, ніж нерівна бійка. Матч закінчився, і ми з похиленими головами подалися до виходу. А за нами дві тисячі горлянок продовжували скандувати про “іржаві лопати”. Щойно на проспекті ми нарешті перестали чути цю насмішку, її заглушив шум авто.

Осад після невдало проведеного земляками матчу я відчував ще декілька днів. Дошкуляли мої ж друзі, які взяли собі за звичку будити мене вранці гаслом про іржаві лопати. Постукають у двері, загорляють: “Что за ржавые лопаты? Это львовские “Карпаты”!” – і зникнуть.

Я як міг, з останніх сил робив вигляд, що мені це не дошкуляє. Край цьому блазнюванню поклала моя дружина Галина. Хлопці, які щоранку викрикали під моїми дверима цю дурню, не знали, що вона приїхала. Я з першими сонячними променями подався в свою аспірантуру, Галя залишилася. І коли за дверима пролунали образливі слова, Галина рвучко відчинила двері до кімнати і з віником у руці – вона саме прибирала – вистрелила услід кривдникам: “А мій Віктор казав мені, що ви не тільки класні друзі, а ще й надзвичайно розумні!”

Ранкові дошкуляння припинилися назавжди. А про матч, його результат і спартаківські ображалки ніхто більше ніколи не згадував.

Р. С. За ті “матчі на дошках” “Карпати” згодом у Львові помстилися “Спартаку”. Одного сезону, коли “Карпати” були на горі турнірної таблиці чемпіонату СРСР, “Спартак” прибув до Львова з надією розжитися тут потрібними йому як повітря очками. Бо він не тільки волочився на останньому місці, а й вилітав з прем’єрліги. Йому потрібна була лише одна нічия! Одне очко, щоб вижити. У Львові пліткували, що “Спартак” не вірив у власні сили, навіть готовий був “купити” собі нічию.

До честі львів’ян, вони не пішли на обгородку, хоч результат гри їм уже нічого не вирішував. “Спартак” програв і вилетів у нижчу лігу. Боже! Я тоді якийсь час тішився, як дурний!